

Fundraiser i forskningens tjeneste

Forskerstøtten på Syddansk Universitet, SDU, er inddelt i fem enheder, der repræsenterer hvert fakultet. Her hjælper man forskere med at søge fonde om forskningsmidler, blandt andet ved at tilbyde rådgivning, udarbejde ansøgninger, lægge budget og være tovholder i kommunikationen mellem forskere, ledelse og fonde. Forskerstøtteenhederne bliver på den måde fødselshjælpere for forskernes visionære projekter – en slags forskningens agenter, hvis arbejde udelukkende består i at sørge for at finde midler til at få den vigtige forskning realiseret. Danmarks Fonde har talt med en af rådgiverne og spurgt, hvordan man her hjælper forskere og fonde til at finde hinanden.

Af

Kat. Sekjær

-

18. DECEMBER 2018

<https://danmarksfonde.dk/tema/ildsjaele/fundraiser-i-forskningens-tjeneste/>

”Jeg elsker mit job. Det er sjovt at arbejde med forskere – altså, de er jo ildsjæle, og de er enormt optagede af at få deres forskningsideer igennem. Samtidig sidder jeg et spændende sted i organisationen, hvor jeg har kontakt med mange forskellige instanser, og hvor jeg skal have enderne til at mødes,” siger Helen Korsgaard, leder og rådgiver ved Forskerstøtten på SDU.

Selvom hun har en ph.d. fra KU indenfor sprog og kommunikation og har været adjunkt på Institut for Sprog og Kommunikation, SDU – bruger hun i dag sine kommunikative færdigheder og akademiske viden i Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets tjeneste.

Som leder af forskerstøtteenheden samme sted, er hun ofte det første led i den lange proces, det er for fakultetets forskere at skaffe midler til deres forskning. Men hvordan griber hun det an, når en forsker kommer ind ad døren med en vild idé?

”Det afhænger af, hvem, det er, der kommer ind. Der er stor forskel på, hvad forskerne selv vil, eller hvor langt de er i processen – om de er erfarne, eller om det er yngre forskere,” siger Helen Korsgaard og uddyber, at der i flere sammenhænge er fokus på at få de dygtigste yngre talentfulde forskere i gang:

”Både EU, DFF og nogle af de store private fonde har for eksempel noget, man kunne kalde ‘elite grants’ som retter sig mod unge, talentfulde forskere, der gerne vil etablere deres egen forskningsgruppe. Når de kommer ind til mig, taler vi om, hvordan de bedst kan forme deres projekt, så de for eksempel lever op til European Research Council’s ønske om ‘high-risk-high gain’. Det betyder, at forskningen skal indeholde høj risiko, men samtidigt hvis det lykkes potentielt har høj videnskabelig impact. Hvis det lykkes, vil man måske skulle nytænke den traditionelle måde at forske på.”

Hvem gør hvad

Under det første møde får Helen Korsgaard afklaret, hvor langt forskerne er i forløbet, og hvordan hun bedst hjælper dem videre:

”Vi taler sammen om, hvad vi kan gøre – er det mig eller dem, der skal ringe til fondene? Og der kan det tit bedre betale sig for dem, at det er mig, der bruger tiden på det, mens de bruger tiden bedre ved at rette den mod projektet. Omvendt kan det sommetider give mening, at det er forskerne, der tager kontakt, hvis det for eksempel drejer sig om nogle helt fagspecifikke ting, som fondene skal vide. Vi diskuterer hvilke fonde, der er relevante at søge, om der allerede er lavet en ansøgning, som jeg skal læse, om hvordan projektet passer ind i fondenes fundatser – skal det måske vendes lidt anderledes og så videre. Vi prøver at lægge en plan for, hvordan vi skal gribe det an,” forklarer Helen Korsgaard og tilføjer, at netop mangfoldigheden i de forskellige

forskningsprojekter og det faktum, at ikke to projekter er ens, gør jobbet i forskerstøtteenheden så spændende.

Hun har styr på internationale og danske fonde, EU's forskningsmidler og -programmer og på hvilke samfundsproblemer, man politisk gerne vil have løst, som for eksempel klima eller personlig medicin. Derfor kan hun rådgive forskerne, når de kommer ind på hendes kontor med lys i øjnene og et specifikt projekt i tankerne, som de ikke nødvendigvis har tænkt skal passe ind i en bestemt kasse eller hos en fond.

Så er det Helen Korsgaard, der ringer ind til fondene og får styr på, om det givne projekt lever op til de krav, der er, og om der er lavet noget lignende, fortæller hun:

”Det er altid en god ting, at man ved, hvor projektet ligger i forhold til lignende forskningsområder. Bidrager man med noget nyt, som ikke er set før?”

Øver før samtale med fondene

Som rådgiver sidder Helen Korsgaard med alt fra store internationale forskningsprojekter i mange-millionklassen, hvor både amerikanske fonde og EU-forskningsmidler er involveret, til projekter hvor 50.000 kr. ofte fra mindre fonde kan gøre hele forskellen. Hun fremhæver, at også de mindre projekter kan have stor betydning og gøre en stor forskel på sundhedsområdet – eksempelvis finansieres mange ph.d.-projekter af små, private fonde, som er helt afgørende for, om de forskningsprojekter bliver udført overhovedet. Det kan typisk være små fonde, der støtter forskning indenfor specifikke sygdomme. De kan for eksempel støtte et forskningsprojekt på Odense

Universitetshospital, som forbedrer behandlingen af bestemte sygdomme og derfor hjælper specifikke patientgrupper.

Det er væsentligt, at forskerne ved, hvilket sprog man taler – retter de henvendelse til en mindre fond, hvor bestyrelsen består af en kontorfuldmægtig og en advokat eller retter de henvendelse til en fond, der er indforstået med det fagsprog og den jargon de bruger?

HELEN KORSGAARD – leder og rådgiver, Forskerstøtten på SDU

Når det drejer sig om de store forskningsprojekter og -ansøgninger, involverer det ofte rigtig mange aktører indenfor og udenfor organisationen. Der er administrative procedurer, der skal overholdes med underskrifter på budgetter fra både regnskabsfolk og institutledelser. Derfor skal budgettet være godt forberedt. Derudover skal forskerne somme tider til interview om deres projekter – en slags jobsamtale. Her træder Helen Korsgaard også ind og bruger den del af sin faglighed, der handler om kommunikation: Hvem henvender forskerne sig til, hvilket sprog kan de bruge, og hvordan fremlægger de deres forskningsprojekt, så det bliver indlysende, at det netop er det, der skal støttes? Forskerne skal kunne fortælle, både hvad det bidrager med for faget og gøre rede for den samfundsmæssige effekt, forskningen kan have:

”Det er væsentligt, at forskerne ved, hvilket sprog man taler – retter de henvendelse til en mindre fond, hvor bestyrelsen består af en kontorfuldmægtig og en advokat eller retter de henvendelse til en fond, der er indforstået med det fagsprog og den jargon de bruger?” siger Korsgaard og forklarer, at man hos nogle af de store fonde bruger både fagfælle-bedømmelser og kalder forskerne ind til interviews, fordi man vil sikre sig, at de store summer går til de bedste kandidater. Her kan forskerne

formulere sig nørdet og fagspecifikt, men da der er hård konkurrence om midlerne, kræver det forberedelse:

”Der kan det være en god ide at lave en prøvesamtale, og det kan være godt at have fagfolk med udefra. Så samler forskeren og jeg et hold, der kan kommentere på forskningsprojektet fra forskellige perspektiver, hvorefter forskeren tager noter og derefter fremlægger sit oplæg igen. Og så afslutter vi med en slags meta-samtale,” forklarer Helen Korsgaard. Hun fremhæver det store arbejde, fondene gør og vigtigheden af, at de støtter forskningen:

”Her på Sundhedsvidenskab er vi vist nok dem, der får allerflest forskningsmidler fra private fonde. Det er mange millioner, det drejer sig om. Og der må jeg sige, at der også er mange fonde, der påtager sig et stort samfundsansvar. De er meget engagerede og tænker visionært. Novo Nordisk har for eksempel lige udvidet deres fokus med 400 millioner kroner til sociale formål. Så de gør en stor forskel.”

Overhead: Forskningens indirekte omkostninger

Men selvom private fonde støtter forskningen med mange milliarder, er der en række indirekte omkostninger forbundet med forskningen, som fondene ikke støtter – omkostninger som universiteterne derfor skal tage fra basismidlerne, der var tiltænkt andre formål. De indirekte omkostninger kaldes *overhead*, og er ikke direkte projektrelaterede men er omkostninger, der alligevel er nødvendige for at køre et projekt. Det kan for eksempel være udgifter til internet, laboratorier, forsøgsdyrsanlæg, bibliotek og databaser, men det kan også være administrative omkostninger som for eksempel husleje, varmeregning, bogføring og administration.

I de seneste par år har der været en del debat om overhead, fordi universiteterne har fået sværere ved at dække de udgifter, som forskningen medfører. Jo større en del af universiteternes økonomi, der bliver eksternt finansieret, jo sværere bliver det også for universiteterne at finde midler til at finansiere alle de projektrelaterede udgifter, som ikke bliver direkte finansieret af de eksterne fonde:

”De fleste fonde vil gerne finansiere forskning, men hver gang universiteterne modtager penge til et projekt, skal universiteterne også lægge penge til de indirekte omkostninger. Jo flere projekter uden overhead, jo flere midler skal universiteterne så tage fra den ordinære drift. Det er et problem for universitetet, da flere midler bliver bundne til de eksterne projekter, som man så ikke kan bruge til det, de oprindeligt var tiltænkt. Det er en problematik, som er reel. Men jeg synes nu, at flere og flere fonde går i dialog om det. Et stort ønske ville være, hvis man kunne lade sig inspirere af Sverige, som har en full-cost model, hvor man skriver alle udgifterne på. Så er det gennemskueligt, hvilke udgifter der er, og hvad fondenes midler går til,” forklarer Helen Korsgaard.

LÆS MERE OM OVERHEAD

- [Forskningsminister mødes med Forum for Forskningsfinansiering](#)
- [OPINION: Ikke en eneste dansk fond betaler den reelle pris for forskning](#)
- [Fem fonde er forhåndsinviteret til Forum for Forskningsfinansiering](#)
- [Storfonde lunkne overfor regeringens Forum for Forskningsfinansiering](#)
- [Fondsmidler udhuler teknisk og administrativt personale på universiteterne](#)
- [Fondsforsker: overheadpenge er en bastard i dansk fondstradition](#)
- [Forskningsfonde pressede på overheadpenge af statslig regnskabslogik](#)
- [Danske Universiteter vil se på svensk overheadmodel for fondsfinansiering](#)
- [Universiteterne sidder med nøglen til mere 'overhead' i fondsfinansieret forskning](#)

Hos danske offentlige fonde er der fastlagt et overhead på 44 procent og fra EU's rammeprogram, Horizon 2020, ligger det på 25 procent. Derimod har private fonde ingen direkte forpligtelser til at give overhead. Nogle af fondene dækker en del af overhead, mens andre fonde helt afviser at gøre det, enten fordi det ikke stemmer overens med deres fundats, eller fordi det ikke er gennemskueligt, hvilke af de indirekte omkostninger, der er direkte relateret til forskningsprojektet.

Alligevel ser Helen Korsgaard, der om nogen sidder med overhead-problematikken på sit bord, at fondene og universiteterne i højere grad kommer hinanden i møde. Eksempelvis accepterer Villum Fonden et beløb på op til 15 procent af projektets samlede budget til uspecificerede overheadudgifter. Så Helen Korsgaard er optimistisk:

”Der sker noget på området. Fondene vil selvfølgelig gerne have de gode projekter, og universiteterne vil gerne drive forskning. Det er i alles interesse at gode forskningsprojekter bliver realiseret.”

— — —

Interview med Rikke Zachar Langkilde

Rikke Zachar Langkilde har gennem forskerstøtteenheden ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet på SDU fået hjælp til at søge fonde til sit ph.d.-projekt. Hun fortæller her om, hvilken betydning fondene har for hendes projekt.

– *Hvad har du/I fået fondsmidler til – og af hvilken fond?*

”Jeg har fået fra flere forskellige fonde. Beckett-fonden, A.P. Møller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond, Leo Fondet, Grosserer L.F. Foghts Fond og Bagermester August Jensen og Hustrus legat har ydet støtte til materiale og drift til forskellige projekter under min phd.

Nyreforeningen – Dansk Nefrologisk Selskabs Rejsefond har ydet støtte til flyudgifter og bolig i forbindelse med udlandsophold.”

– Hvilken betydning har det haft for realiseringen af forskningsprojektet, at det har fået fondsmidler?

”Det har haft stor betydning. I forhold til driftsmidler betyder det, at man har mulighed for at undersøge nogle hypoteser nærmere eller lave nogle flere forsøg, end der var med i det oprindelige projekt. I forhold til rejsefonden har det gjort, at det er muligt at tage et udlandsophold, hvilket er helt unikt og givende i forhold til samarbejde, forskningserfaring og personlig udvikling.”

– Fulgte der betingelse med pengene – eller var der for eksempel et ønske om at indgå partnerskab i forbindelse med forskningsprojektet?

”Fondene skal nævnes i forbindelse med publikationer. Ellers har der ikke været nogle krav.”

– Har du oplevet, at du er blevet nødt til tilpasse projekter efter fondenes ønsker eller er blevet nødt til at gå på kompromis med deres oprindelige idéer?

”Nej. Man sender en fondsansøgning ind med det, man gerne vil undersøge, og fonden accepterer dette, men det er klart, at man ser efter hvilke fonde, der

støtter ens formål, eller at man måske ændrer vinklen på, hvordan man formidler ens projekt til fonden en smule, men ikke indholdet af det.”

– *Hvilken betydning har fondene for faget og for forskningen på dette område?*

”Det er jo det, der gør, at man overhovedet kan lave forskning. De store fonde kan være svære at få bevillinger fra, da der er rigtig mange, der søger dem, og ofte skal man have en del erfaring og high impact publikationer for at få del i puljen. Mange af de små fonde er glade for at uddele til især yngre forskere, og det gør, at man har mulighed for at få startet på sin forskerkarriere og få startet projekter som yngre forsker.”

– *Har du en opfordring til fondene?*

”Det skulle lige være at gøre ansøgningssystemerne elektroniske, men det er stort set alle nu. Der er dog stadig enkelte, hvor det skal sendes med posten og hvor man skal tænke leveringstid og så videre inde over.”